

УДК 334.012.64:001.895:332.146

Т.В. Божидарнік

Декан факультету бізнесу Луцького національного технічного університету, кандидат економічних наук, доцент

О.С. Колтунович

Радник голови Луцької районної ради, аспірант Луцького національного технічного університету

МАЛИЙ ІННОВАЦІЙНИЙ БІЗНЕС ЯК ЕЛЕМЕНТ РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНИХ ІННОВАЦІЙНИХ СИСТЕМ

На думку авторів, регіональна інноваційна система є одним з головних механізмів реструктуризації економіки країни, її модернізації та сталого розвитку. Розглянуто роль малого бізнесу в розвитку регіональних інноваційних систем. Проаналізовано переваги, які має сектор малого підприємництва в інноваційній сфері. Наведено рекомендації щодо стимулювання активності в галузі інновацій та розвитку.

***Ключові слова:** малий бізнес, інновації, регіональна інноваційна система*

В останні десятиліття перехід економік провідних країн світу на інноваційний шлях розвитку супроводжується зростанням масштабів і якісним поглибленням кооперації між різними учасниками інноваційної діяльності. Результатом інтенсифікації інноваційних комунікацій стало формування регіональних інноваційних систем — відтворення комплексів відносин між економічними агентами з приводу генерації, розповсюдження і використання нововведень.

Одним із головних механізмів реструктуризації економіки країни, її модернізації та сталого розвитку має стати регіональна інноваційна система, оскільки саме ця система створює необхідні умови і передумови для переходу економіки до нового технологічного укладу, що забезпечує інноваційний тип економічного зростання.

Основною діяльністю — виробництвом інноваційної продукції — займаються великі й середні промислові підприємства, інноваційні фірми,

установи прикладної науки та інноваційного сектору науково-освітнього комплексу, що утворюють основу інноваційної системи. У свою чергу, їхню діяльність забезпечують організації наступного рівня:

- логістична інфраструктура, яка надає послуги інноваційного характеру;

- освітні установи (організації), що готують кадри для інноваційної діяльності;

- наукові центри та університети, де відбувається генерація більшості бізнес-ідей, тобто результатів наукових досліджень, що мають комерційну цінність і (або) перспективу комерціалізації;

- органи виконавчої влади та місцевого самоврядування, які здійснюють управління інноваційною діяльністю та її регулювання, формують програми розвитку та підтримки, проводять моніторинг стану інноваційної системи та контролюють виконання проектів і програм.

Роль сектору малого підприємництва в інноваціях багатогранна: з одного боку, він створює умови для інноваційних процесів в економіці, сприяючи вдосконаленню виробництва та управління, з іншого — він безпосередньо залучений у виробництво наукомісткої продукції, тому породжує попит на нові розробки, забезпечуючи безперервний прогрес.

Переваги малих підприємств значною мірою виявляються і в інноваційній сфері, а саме:

- малі форми підприємництва створюють найсприятливіші умови для творчості, які самі по собі мають індивідуальний характер;

- у малих підприємствах винахідник, власник і менеджер часто є однією особою, і це практично значною мірою усуває основне протиріччя корпоративного управління;

- виробничу діяльність малих інноваційних підприємств відрізняє їхня вузька предметна спеціалізація, що уможливило концентрацію зусиль і коштів на заключних стадіях створення нововведення і на перших етапах його поширення. Тобто підприємство фактично починає науково-виробничу діяльність відразу з дослідно-конструкторських розробок, мета яких — досягти високої технологічності виробу і швидко налагодити його промислове виготовлення;

- питомі витрати на НДДКР у малих високотехнологічних підприємств нерідко в кілька разів перевищують аналогічний показник великих підприємств, що сприяє швидшій та ефективнішій появі результатів їхніх розробок на ринку інновацій;

- винахідницьким групам малих підприємств досить часто доводиться працювати в тих галузях, в яких ці дослідники не є професіоналами через обмежені можливості невеликих підприємств щодо залучення фахівців у різних сферах діяльності, а це часто сприяє виникненню оригінальних новаторських ідей і нового підходу до вирішення проблем;

- нові інформаційні технології створюють для функціонування малих підприємств сприятливі умови, які раніше були можливі тільки в рамках великих підприємств.

Для того щоб стимулювати інноваційну активність, необхідно надати інноваційним фірмам вільний доступ до різних видів консультативних послуг (інформування про ситуацію на ринку і попит на вироблену ними продукцію, про вже наявні технологічні розробки, які можуть

бути використані місцевими фірмами, юридичні, маркетингові послуги тощо), а також вжити заходів щодо залучення додаткових джерел фінансування програм їх НДДКР та забезпечення кваліфікованими кадрами і сучасним технологічним обладнанням.

Варто підкреслити, що інноваціям складно самостійно вижити і розвиватися в суворих реаліях ринку. У всіх країнах уряди та регіональні адміністрації докладають значних зусиль, щоб створити сприятливі умови для здійснення інноваційних проектів і розвитку кластерів, оскільки розуміють, що результати інновацій згодом будуть джерелом добробуту для національної економіки.

Регіональні інноваційні системи також не утворюються стихійно внаслідок різнорідних зусиль економічних суб'єктів — для цього потрібна виважена й цілеспрямована регіональна інноваційна політика, що враховує наявні в регіоні умови і передумови для виникнення цих систем.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Гончарова Н.А. Социально-экономическая сущность инновационных процессов в малом и среднем бизнесе / Н.А. Гончарова // Экономическое возрождение России. — 2010. — № 3 (25). — С. 108—115.

2. Георгиев Р. Развитие инновационных сетей и альянсов в условиях глобализации / Р. Георгиев // Экономическое возрождение России. — 2007. — № 1 (11). — С. 8—11.

3. Дергунов А.И. Системный подход к развитию национальной инновационной среды / А.И. Дергунов // Инновации. — 2008. — № 3. — С. 53—56.

Божидарник Т.В., Колтунович А.С. *Малый инновационный бизнес как элемент развития региональных инновационных систем*

По мнению авторов, региональная инновационная система является одним из главных механизмов реструктуризации экономики страны, ее модернизации и устойчивого развития. Рассматривается роль малого бизнеса в развитии региональных инновационных систем. Проанализированы преимущества, которые имеет сектор малого предпринимательства в инновационной сфере. Даны рекомендации по стимулированию активности в области инноваций и развития.

Ключевые слова: малый бизнес, инновации, региональная инновационная система

Bozhydarnyk T.V., Koltunovitch O.S. *Small innovative business as an element of the development of regional innovative systems*

Author defines regional innovative system to be a key mechanism of national economy modernization and sustained development. The role of small business in regional innovation systems' development is discussed. Some adventures that small business possesses when operating in research and innovations sphere. Some recommendations are given to stimulate investment activities in the sector and innovations and scientific research.

Keywords: small business, innovations, regional innovative system